Høgskolen i Telemark

EKSAMEN
I
5350 FORRETNINGSJUS
20.05.09
BØ OG PORSGRUNN

Tid:	4 timer
Målform:	Bokmål/nynorsk
Sidetal:	4 + forside
Merknader:	Samtlige spørsmål/oppgaver skal drøftes og besvares. Til veiledning for tidsbruken under eksamen antydes at det kan være rimelig å bruke omtrent 10% av tiden på oppgave I, 30% på oppgave II, 40% på oppgave III og 20% på oppgave IV.
Vedlegg:	Ingen
Hjelpemiddel:	Norges Lover og/eller annen offisiell lovtekst uten kommentarer

Bokmål

Oppgave I

Spm 1: Hvilke syv typer (kategorier) rettskildefaktorer er anerkjent i norsk rett? Gi en kort forklaring til hver av disse faktorene.

Oppgave II

Snekkermester Peder Ås hadde i august gitt reparatør Lars Holm i oppdrag å selge en brukt tømmersag for minimum kr. 100.000,-. Den 5. september solgte Holm saga til snekkermester Ole Vold for kr. 80.000,-. Ås var på dette tidspunkt bortreist, så Holm kunne ikke komme i kontakt med ham. Holm anså det utelukket å få mer enn kr. 80.000,- for saga, og regnet med at Ås ville godta denne prisen.
Kjøpesummen ble betalt den 10. september. Det ble avtalt at saga skulle hentes 2 dager senere etter at Lars Holm hadde tatt en grundig service på den. Den 12. september kom Ole Vold for å hente saga. På det tidspunkt var Peder Ås kommet hjem og han gjorde Ole Vold oppmerksom på at handelen ble kansellert fordi han hadde sagt klart i fra til Lars Holm at han ikke fikk lov å selge saga for under kr. 100.000,-.

**Spm. 2: Er det inngått bindende avtale mellom Ole Vold og Peder Ås?
Begrunn svaret.**

Peder Ås inngår en avtale om at han i 10 år skal ha rett til å drive tømmerhogst for egen regning i et skogsområde som tilhører Lars Holm. Under forhandlingene forut for avtale-inngåelsen gir Holm uttrykk for at han ikke har hatt verken tid eller anledning til å foreta noen nøyaktig vurdering av skogens og dermed avvirkningsrettens verdi. Denne uttalelse blir ikke kommentert av Ås. Det viste seg imidlertid at avvirkningsretten ved avtaleinngåelsen var verdt dobbelt så mye som den avtalte pris, og at Ås noen dager i forveien hadde hatt en befaring med takstmann i skogen og fått avvirkningsretten taksert. Holm hevder at han på denne bakgrunn ikke er bundet. Både Peder og Lars er erfarne og godt skolerte i forhold til det å inngå avtaler.

Spm. 3: Drøft og avgjør om avtalen er ugyldig som følge av tilblivelsesmangel i henhold til både den spesielle ugyldighetsregel i avtl. §30 og den generelle ugyldighetsregel i §33.

Oppgave III

Lars Holm er en selvstendig næringsdrivende bonde og inngår en avtale med Felleskjøpet AS om kjøp av en traktor til kr. 300.000,-. Leveringstidspunktet avtales til 1.april. Lars Holm selger sin gamle traktor. Den 15. mars gir Felleskjøpet AS beskjed om at levering vil bli 14 dager forsinket fordi importøren har varslet at traktoren vil bli levert to uker for sent. Den 8. april tar Felleskjøpet AS på nytt kontakt og varsler at traktoren ikke kan leveres før 25. mai. Grunnen er at importøren helt uventet har gått konkurs. Traktoren er ikke lagervare og det er leveringstid på den.

Ved henvendelsen den 8. april gir Felleskjøpet AS beskjed om at traktoren kan leveres om en uke dersom Lars godtar en traktor med noe mindre motor. Men Lars ønsker ikke en mindre motor, og godtar derfor ikke noen annen traktor. Felleskjøpet AS garanterer traktoren kontraktsmessig levert 25. mai, og det er på det rene at traktoren vil være klar til levering på dette tidspunktet.

Lars Holm fremsetter straks krav om heving av kjøpet, og krever erstatning for tapt fortjeneste som følge av at han ikke har hatt traktor til bruk i våronna. Felleskjøpet AS bestrider kravene. Felleskjøpet AS har traktoren leveringsklar 25. mai. Lars har ikke gått til innkjøp av noen annen traktor, men han står på sitt.

Spm. 4: Har Lars Holm rett til å heve kjøpet av traktoren?

Spm. 5: Kan Lars Holm kreve erstatning for tapt fortjeneste fordi han ikke har hatt traktoren til bruk under våronna?

Oppgave IV

Spm. 6: Hva karakteriserer et gjeldsbrev i forhold til andre typer pengekrav?

Peder Ås utsteder et enkelt gjeldsbrev til Lars Holm som overdrar det til Marte Kirkerud. Da det viser seg at Peder Ås har betalingsproblemer og ikke kan betale, krever Marte Kirkerud betaling av Lars Holm.

Spm 7: Kan Marte Kirkerud kreve betaling av Lars Holm?

Begrunn svaret.

Nynorsk

Oppgåve I

Spm. 1: Kva for sju typar (kategoriar) rettskildefaktorar er anerkjende i norsk rett? Gi ei kort forklaring til kvar av desse faktorane.

Oppgåve II

Snikkarmeister Peder Ås hadde i august gitt reparatør Lars Holm i oppdrag å selje ei bruka tømmersag for minimum kr. 100.000,-. Den 5. september selde Holm saga til snikkarmeister Ole Vold for kr. 80.000,-. Ås var på dette tidspunkt bortreist, så Holm kunne ikkje kome i kontakt med han. Holm såg det utelukka å få meir enn kr. 80.000,- for saga, og rekna med at Ås ville godta denne prisen.
Kjøpesummen blei betala den 10. september. Det blei avtala at saga skulle hentast 2 dagar seinare etter at Lars Holm hadde tatt ein grundig service på ho. Den 12. september kom Ole Vold for å hente saga. På det tidspunkt var Peder Ås komen heim og han gjorde Ole Vold merksam på at handelen blei kansellert fordi han hadde sagt klårt i frå til Lars Holm at han ikkje fekk lov å selje saga for under kr. 100.000,-.

Spm. 2: Er det inngått bindande avtale mellom Ole Vold og Peder Ås? Grunngje svaret.

Peder Ås inngår ei avtale om at han i 10 år skal ha rett til å drive tømmerhogst for eiga rekning i eit skogsområde som tilhøyrer Lars Holm. Under forhandlingane før avtaleinngåinga gir Holm uttrykk for at han ikkje har hatt verken tid eller høve til å gjere noka nøyaktig vurdering av skogens og dermed avverkingsrettens verdi. Dette blir ikkje kommentert av Ås. Det viste seg at avverkingsretten ved avtaleinngåinga var verdt dobbelt så mykje som den avtalte prisen, og at Ås nokre dagar før hadde hatt ei synfaring med takstmann i skogen og fått avverkningsretten taksert. Holm hevdar at han på bakgrunn av dette ikkje er bunden. Både Peder og Lars er erfarne og godt skolerte i forhold til det å inngå avtalar.

Spm. 3: Drøft og avgjer om avtala er ugyldig som følgje av tilblivingsmangel i henhold til både den spesielle ugyldighetsregel i avtl. §30 og den generelle ugyldighetsregel i §33.

Oppgåve III

Lars Holm er sjølvstendig bonde og går inn på ei avtale med Felleskjøpet AS om kjøp av ein traktor til kr. 300.000,-. Leveringstidspunktet avtalast til 1. april. Lars Holm sel sin gamle traktor. Den 15. mars gir Felleskjøpet AS melding om at leveringa vil bli 14 dagar forsinka, fordi importøren har varsla at traktoren vil bli levera to veker forsinka. Den 8. april tek Felleskjøpet AS på ny kontakt, og varslar at traktoren ikkje kan leverast før 25. mai. Grunnen er at importøren heilt uventa har gått konkurs. Traktoren er ikkje lagervare og det er leveringstid på han.
Ved kontakt den 8. april gjev Felleskjøpet AS melding om at traktoren kan leverast om ei veke, dersom Lars godtar ein traktor med noko mindre motor. Men Lars ynskjer ikkje mindre motor, og godtar derfor ikkje nokon annan traktor. Felleskjøpet AS garanterar traktoren kontraktsmessig levert 25. mai, og det er på det reine at traktoren vil vere klar til levering på dette tidspunktet.
Lars Holm set straks fram krav om heving av kjøpet, og krev erstatning for tapt forteneste som fylgje av at han ikkje har hatt traktor til bruk i våronna. Felleskjøpet AS motset seg krava. Felleskjøpet AS har traktoren leveringsklar 25. mai. Lars har ikkje kjøpt nokon annan traktor, men han held fast på kravet om heving.

Spm. 4: Har Lars Holm rett til å heve kjøpet av traktoren?

Spm. 5: Kan Lars Holm krevje erstatning for tapt forteneste fordi at han ikkje hatt traktoren til bruk under våronna?

Oppgåve IV
Spm. 6: Kva karakteriserar eit gjeldsbrev i forhold til andre typar pengekrav?

Peder Ås skriv ut eit enkelt gjeldsbrev til Lars Holm som overdrar det til Marte Kirkerud. Da det viser seg at Peder Ås har betalingsproblem og ikkje kan betale, krev Marte Kirkerud betaling av Lars Holm.

Spm. 7: Kan Marte Kirkerud krevje betaling av Lars Holm?
Grunngje svaret.